

TARTOZÁSOK ÉS AZOK BEHAJTÁSA

jogi kisokos a tartozásokról és azok behajtásáról

A hajléktalan ellátásban megforduló ügyfelek tartozásainak tipikus esetei:

- korábbi lakhatással kapcsolatos bérleti/közüzemi díj hátralékok
- saját részre vagy másnak, de saját névre történő telefonvásárlások
- saját részre vagy másnak, de saját névre történő áruhitelek
- „cégvásárlások”
- kölcsön felvételek (pl. személyi kölcsön)
- BKV pótdíjak
- elmaradt gyerektartásdíj
- hatósági eljárás során elrendelt fizetési kötelezettségekből származó tartozások, bírságok (pl. adó, illeték, bírság)

A tartozások behajtásának lehetséges formái:

- megkeresések (telefonos, írásos) a jogosult részéről
- követeléskezelő cégek megkeresései
- fizetési meghagyásos (peren kívüli) eljárás
- bírósági előtti per (peres eljárás)
- fizetési kötelezettség teljesítését elrendelő, bírságot kiszabó hatósági határozat meghozatala hatósági eljárásban

1.) A **jogosult részéről történő megkeresés** mindig megelőzi a követelés jogi útra terelését, ez még nem jelenti a követelés behajthatóságát, csupán arra tett kísérlet, hogy az adós önként teljesítsen. Ebben a szakban még közvetlenül a követelés jogosultjával lehet megállapodást kötni (pl. részletfizetésre), adott esetben jelezni, hogy a tartozást nem ismerjük el vagy arról nem tudunk, és kérjük a vonatkozó dokumentumok megküldését.

2.) A **követeléskezelő cégek megkeresései** kapcsán el kell oszlatni azt a tévhitet, miszerint a követeléskezelő jogosult végrehajtani rajtunk a tartozást, vagy közvetlenül végrehajtást kezdeményezni. E cégeknek semmivel sincs több jogosultságuk, mint maguknak a jogosultaknak, azaz felszólíthatnak a teljesítésre, megállapodást köthetnek az adóssal, valamint jogi útra terelhetik a tartozást behajtását, azaz fizetési meghagyásos vagy peres eljárást indíthatnak az adóssal szemben. Általában a követeléskezelő („behajtó”) cég alkalmazása után

következik a tényleges jogi eljárás, természetesen ezzel együtt már a költségek is emelkednek.

A követeléskezelő cégekkel kapcsolatban gyakran merül fel, hogy zaklató, fenyegető módon lépnek fel az adóssal szemben és azt a látszatot keltik, mintha hatalmukban állna az adóson közvetlenül végrehajtani a tartozást. Érdeemes tudni, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatról szóló jogszabály rendelkezik a követeléskezelő cégek adósokkal szembeni eljárásáról. Így a követeléskezelés során az ilyen cégeknek az adós megkeresésekor tartózkodni kell az erőszakos, zaklató és félrevezető magatartásoktól, nem alkalmazhatnak pszichikai nyomást. A követeléskezelők szerződésenként heti három alkalomnál többször nem létesíthetnek kapcsolatot az adóssal, ide tartozik a telefonhívás és az sms is. Nem kelthetik azt a benyomást, hogy hatósági kényszerintézkedést foganatosíthatnak az adóssal szemben, vagy hatósági személyként járna el vele szemben. Tilos annak a (hamis) állítása, érzékeltetése is, hogy a követeléskezelőnek módjában áll olyan lépés megtétele, amelynek valójában az adott helyzetben nincs jogi alapja, így természetesen nem foglalhatja le az adós bankszámláján lévő pénzt, sem az ingóságát, sem az ingatlanára nem vezethet végrehajtást.

3.) A **fizetési meghagyásos eljárás** keretében történő igényérvényesítés a tartozás behajtásának legegyszerűbb és leggyorsabb jogi útja. Ennek főbb szabályai/lényege:

Fizetési meghagyással

- csak pénz fizetésére irányuló és
- csak már lejárt követelés érvényesíthető.

Fizetési meghagyást nem lehet kibocsátani, ha a kötelezettnek (adósnak) nincs ismert belföldi idézési címe. (A munkaviszonyból származó pénzkövetelés iránti igény fizetési meghagyás útján csak akkor érvényesíthető, ha az ügy tárgya nem a jogviszony keletkezése, módosulása, megszűnése vagy a munkaviszonyból származó kötelezettségeknek a munkavállaló által történt vétkes megszegése miatt alkalmazott jogkövetkezmény, illetve fegyelmi vétség miatt alkalmazott jogkövetkezmény, hanem pl. elmaradt munkabér).

A fizetési meghagyásos eljárás a közjegyző hatáskörébe tartozik, a pénzkövetelések érvényesítésére szolgáló egyszerűsített polgári nemperes eljárás. A fizetési meghagyásos eljárásban a közjegyző az ország egész területére illetékes, így ne lepődjön meg senki, ha fizetési meghagyás az ország egy teljesen más területén lévő közjegyzőtől érkezik, az ügyek az adott

közjegyzőhöz központi elosztási rend szerint kerülnek. A közjegyző eljárása a bíróság eljárásával azonos hatályú.

A fizetési meghagyás egy erre rendszeresített űrlap (fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem) jogosult általi kitöltésével és annak bármelyik közjegyzőnél történő benyújtásával, illetve szóban való előterjesztésével indul, melynek alapján az eljáró közjegyző a fizetési meghagyást az adósnak megküldi hivatalból.

A fizetési meghagyás ellen a kötelezett (adós) annak kézbesítésétől számított 15 napon belül a közjegyzőnél **ellentmondással élhet**.

Halasztási/részletfizetési kérelem:

Ha a kötelezett csupán halasztás vagy részletfizetés engedélyezését kéri a megfizetésre, az nem tekinthető a fizetési meghagyás megtámadásának (ellentmondásnak). A fizetésre halasztás vagy részletfizetés engedélyezése iránti kérelem előterjesztésére kizárólag az ellentmondásra nyitva álló határidőn belül (15 nap) van lehetőség.

A közjegyző a kötelezett részére, indokolt kérelme alapján, kivételesen fizetésre halasztást vagy részletfizetést engedélyezhet, ha ez a felek méltányos érdekeinek mérlegelése alapján vagy a kötelezettség természetére való tekintettel indokoltnak mutatkozik. A közjegyző a kérelem elbírálásánál figyelembe veszi a feleknek az ügy vitelében megnyilvánult jó- vagy rosszhiszeműségét is. Részletekben való teljesítés engedélyezése esetében bármely részlet megfizetésének elmulasztása esetében az egész tartozás esedékessé válik.

Ha a fizetési meghagyást **ellentmondással határidőn belül nem támadják meg, az jogerőre emelkedik**, melynek ugyanolyan hatálya van, mint a jogerős ítéletnek. Ha a kötelezett a fizetési meghagyást kellő időben ellentmondással nem támadja meg, a közjegyző a meghagyás kiadmányát jogerősítési záradékkal látja el, és így kézbesíteti a jogosultnak. Csak ezt követően kerülhet sor a végrehajtási eljárás megindítására, amely nem automatikusan történik, hanem a jogosult fél kezdeményezésére.

Ha a fizetési meghagyást határidőn belül **ellentmondással megtámadják**, a fizetési meghagyásos eljárás **perré alakul át**.

Ennek menete: A közjegyző az ellentmondásról szóló értesítést az ellentmondás beérkezésétől számított nyolc napon belül kézbesíti a jogosultnak. A közjegyző az ellentmondásról szóló értesítés kézbesítésével egyidejűleg felhívja a jogosultat, hogy az értesítés kézbesítésétől számított

tizenöt napon belül a bíróságnak benyújtott beadványon a peres eljárás illetékét rója le és az ügyre vonatkozó részletes tényállításait adja elő és bizonyítékait terjessze elő (lényegében kereseti kérelmet terjesszen elő). Ezt követően a fizetési meghagyásos eljárás iratait megküldi a bíróságnak. Ettől kezdődően az eljárás már nem a fizetési meghagyásos (nemperes) eljárás szabályai, hanem a polgári perrendtartás (peres eljárás) szabályai szerint zajlik tovább.

4.) A **polgári peres eljárás** kezdeményezése a tartozások behajtásának végső jogi eszköze. Polgári perről beszélünk akár a fizetési meghagyással szembeni ellentmondás eredményeként való perré alakulás, akár tartozás, pénzkövetelés megfizetésére, vagy fizetési kötelezettség teljesítésére kötelezés iránti kereseti kérelem bírósághoz történő benyújtásával indult bírósági eljárás esetén.

Míg az fizetési meghagyásos eljárásban nincs helye a tartozás fennálltának bizonyítására, ellenbizonyításra, az eljáró közjegyző „csupán” az erre irányuló kérelem benyújtása alapján (formai és tartalmi követelmények teljesülése esetén) bocsátja ki (küldi meg) a fizetési meghagyást a kötelezettnek, addig a perben minderre sor kerül, itt már a jogosultnak (felperesnek) bizonyítania kell az adós (alperes) tartozásának fennálltát, és az adós (alperes) is előadhatja védekezését, vitathatja a tartozás meglétét, mértékét, hivatkozhat az elévülésre, stb. A perben a felek egyezséget is köthetnek, melyet a bíróság ítéletbe foglal. A bíróság a perben hozott ítéletében vagy elutasítja a jogosult (felperes) követelését, vagy helyt ad (részben vagy teljesen) a kereseti kérelemben foglaltaknak és kötelezi az adóst (alperest) a kérelemben foglaltak (vagy azok részbeni) teljesítésére, vagy a felek közti egyezséget jóváhagyja. Amennyiben az ítélet ellen a megadott határidőn belül fellebbezéssel nem él sem a felperes, sem az alperes, úgy az ítélet jogerőre emelkedik, ellenkező esetben (tehát ha akár a felperes, akár az alperes fellebbezéssel él az I. fokú ítélet ellen) erre a másodfokú (fellebbezési) eljárás befejezésekor kerül sor akár úgy, hogy a fellebbezési bíróság helyben hagyja az I. fokú ítéletet, akár úgy, hogy azt részben vagy teljesen megváltoztatja, vagy a keresetet elutasítja. (Ettől külön eset, ha a II., fokú bíróság az I. fokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasíthatja, ebben az esetben értelemszerűen nem áll be még a jogerő).

Az ítélet jogerővé válását követően kerülhet csak sor a végrehajtási eljárás megindítására, amely nem automatikusan történik, hanem kizárólag a jogosult fél írásbeli kezdeményezésére (erre a célra rendszeresített nyomtatvány megfelelő kitöltésével és a bírósághoz történő benyújtásával).

5.) **Hatósági határozat** – többek között - fizetési kötelezettséget írhat elő, bírságot állapíthat meg, melyek - a megfizetésére megadott határidőben történő - önkéntes teljesítésének elmulasztása esetén kerülhet sor ezek behajtására (adott esetben átváltoztatására), ami itt már a végrehajtást jelenti, azaz nincs szükség sem fizetési meghagyás kibocsátására, sem peres eljárásra.

Lezárva: 2016. január 20.

A kiskos az ekkor hatályos jogszabályok szerint készült.